Rok VIII.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

Nr. 7. Warszawa, dnia 15 lipca 1939 r.

Prenumeratę (w Warszawie zł. 12 rocznie, poza Warszawą zł. 16) przyjmuje wyłącznie Księgarnia Rolnicza w Warszawie, ul. Mazowiecka 10.

T R E Ś Ć:

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA.

OKÓLNIKI I PISMA OKÓLNE

SKOROWIDZ RZECZOWY.

48.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 2 czerwca 1939 r.

o warunkach funkcjonowania i organizacji wzajemnych zakładów (totalizatora) oraz o sposobie prowadzenia rachunkowości tych zakładów.

Na podstawie art. 6 ust. (1) ustawy z dnia 22 czerwca 1925 r. o wyścigach konnych (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 79, poz. 552) zarządzam co następuje:

Warunki funkcjonowania i organizacji wzajemnych zakładów (totalizatora).

§ 1. Artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia, oznaczają przepisy ustawy z dnia 22 czerwca 1925 r. o wyścigach konnych (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 79, poz. 552), paragrafy, powołane bez bliższego określenia, oznaczają przepisy rozporządzenia niniejszego.

§ 2. 1. Stawki we wzajemnych zakładach można przyjmować tylko w kasach, znajdujących się na torach wyścigowych lub utworzonych poza ich obrębem za zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

2. Stawki można przyjmować tylko w przeddzień wyścigów oraz w dniu wyścigów aż do sygnału oznaczającego zamknięcie kas wzajemnych zakładów.

3. Towarzystwa, urządzające wyścigi konne, mogą nie przyjmować stawek:

1) na wszystkie lub poszczególne gonitwy w danym dniu;

2) we wzajemnych zakładach porządkowych (§ 5 pkt 3)) i łącznych (§ 8);

3) na niektóre konie; w tym przypadku konie takie są wyłączone ze wzajemnych zakładów.

§ 3. 1. Zasadnicza stawka wynosi 5 złotych. Wyższe stawki muszą stanowić wielokrotność tej sumy z wyjątkiem przypadku, określonego w § 8 ust. 2.

2. Na dowód wpłacenia stawki i zawarcia wzajemnego zakładu wydany zostaje bilet. W zakładzie łącznym (§ 8) bilet powinien zawierać wykaz koni, na które stawka została wniesiona. Bilet nie może być zwrócony ani zmieniony.

§ 4. Towarzystwa, urządzające wyścigi konne, powinny przed upływem dwóch dni przedstawiać Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych sprawozdania z obrotów we wzajemnych zakładach w każdym dniu wyścigowym z wyszczególnieniem obrachunku dla każdej gonitwy oddzielnie.

§ 5. Stawki można przyjmować w następujących odrębnych rodzajach zakładów:

1) na konia, który uzyska pierwsze miejsce w gonitwie (zakład zwyczajny);

2) na konia z płatnym miejscem (zakład francuski), tj. na konia, który uzyska w gonitwie pierwsze lub drugie miejsce, jeżeli w gonitwie mają wziąć udział co najmniej cztery konie, albo pierwsze, drugie lub trzecie miejsce, jeżeli w gonitwie ma wziąć udział co najmniej siedem koni;

3) na dwa konie, które uzyskają w gonitwie pierwsze i drugie miejsce (zakład porządkowy).

§ 6. 1. Wzajemne zakłady porządkowe mogą być czynne tylko w tych gonitwach, w których ma wziąć udział od trzech do sześciu koni włącznie.

2. W gonitwach, w których ma wziąć udział trzy lub cztery konie, we wzajemnych zakładach porządkowych można stawiać na to, że wskazane dwa konie uzyskają pierwsze i drugie miejsce, mijając celownik w kolejności, określonej przez stawiającego.

3. W gonitwach, w których ma wziąć udział pięć lub sześć koni, we wzajemnych zakładach porządkowych można stawiać na to, że wskazane dwa konie uzyskają w gonitwie pierwsze i drugie miejsce w jakiejkolwiek kolejności.

4. Towarzystwa, urządzające wyścigi konne, mogą ograniczyć działalność wzajemnych zakładów porządkowych do gonitw, w których ma wziąć udział trzy lub cztery konie.

§ 7. Za konie, mające wziąć udział w gonitwie, uważa się konie, których jeźdźcy byli zważeni, z wyjątkiem koni bądź wyłączonych ze wzajemnych zakładów, bądź wycofanych z gonitwy w przypadku ofertowej sprzedaży koni przed gonitwą.

§ 8. 1. Stawki można przyjmować w zakładach zwyczajnych i francuskich łącznie na dwa lub więcej koni w różnych gonitwach tego samego dnia, lecz nie więcej niż na jednego konia w każdej gonitwie (zakład łączny). Wygranie zakładu łącznego wymaga wygrania wszystkich zakładów nim objętych.

2. W zakładzie łącznym wygrana lub stawka, podlegająca zwrotowi w danej gonitwie, przechodzi jako stawka na następnego wskazanego konia, a jeżeli dana gonitwa jest w zakładzie łącznym ostatnia, wygrana lub stawka podlega wypłacie.

§ 9. 1. Kasa zakładów łącznych powinna przed każdą gonitwą dokonać obrachunku sum, jakie w wyniku zakładów łącz-

nych przeszły jako stawki na konie, mające wziąć udział w tej gonitwie. Gdyby ogólna suma stawek na któregokolwiek z koni nie stanowiła wielokrotności 5 zł, towarzystwo, urządzające wyścigi konne, uzupełnia tę sumę z własnych funduszów i na własne ryzyko do najbliższej wielokrotności 5 zł i uczestniczy w ewentualnej wygranej w danej gonitwie proporcjonalnie do wniesionego wkładu.

2. Obliczoną w ten sposób ilość stawek pięciozlotowych na poszczególne konie kasa zakładów łącznych podaje niezwłocznie do ogólnego obrachunku danej gonitwy.

3. Wygrane w zakładzie łącznym oblicza się proporcjonalnie do wygranej, odpowiadającej stawce zasadniczej.

§ 10. We wzajemnych zakładach zwyczajnych zakład jest wygrany:

1) jeżeli koń, wskazany przez stawiającego, uzyskał w gonitwie pierwsze miejsce;

2) jeżeli pierwsze miejsce uzyskał koń, należący do tej samej stajni wyścigowej co koń, wskazany przez stawiającego, pod warunkiem, że wskazany koń stawił się do startu, nie został zwolniony z dyspozycji startera i nie został na starcie.

§ 11. We wzajemnych zakładach francuskich zakład jest wygrany:

1) w gonitwach, w których miało wziąć udział co najmniej cztery konie, jeżeli koń wskazany przez stawiającego uzyskał w gonitwie:

a) pierwsze miejsce,
b) drugie miejsce, a na pierwszym miejscu minął celownik tylko jeden koń;

2) w gonitwach, w których miało wziąć udział co najmniej siedem koni, jeżeli koń wskazany przez stawiającego uzyskał w gonitwie:

a) pierwsze miejsce,
b) drugie miejsce, a na pierwszym miejscu minął celownik jeden koń lub dwa konie głowa w głowę,
c) trzecie miejsce, a celownik minął na pierwszym miejscu jeden koń i na drugim miejscu jeden koń.

§ 12. We wzajemnych zakładach porządkowych zakład jest wygrany:

1) w gonitwach, w których miało wziąć udział trzy lub cztery konie:

a) jeżeli konie wskazane przez stawiającego uzyskały w gonitwie pierwsze i drugie miejsce, mijając celownik w kolejności przezeń wskazanej, a na pierwszym miejscu minął celownik tylko jeden koń,

b) jeżeli konie wskazane przez stawiającego, należące do jednej stajni wyścigowej, uzyskały w gonitwie pierwsze i drugie miejsce w jakiejkolwiek kolejności,
c) jeżeli konie wskazane przez stawiającego uzyskały w gonitwie pierwsze miejsce głowa w głowę,
d) jeżeli koń wskazany przez stawiającego jako pierwszy uzyskał pierwsze miejsce, koń zaś wskazany jako drugi uzyskał drugie miejsce głowa w głowę;

2) w gonitwach, w których miało wziąć udział pięć lub sześć koni:
a) jeżeli konie wskazane przez stawiającego uzyskały w gonitwie pierwsze i drugie miejsce, mijając celownik w jakiejkolwiek kolejności, a na pierwszym miejscu minął celownik tylko jeden koń,
b) jeżeli konie wskazane przez stawiającego uzyskały pierwsze miejsce głowa w głowę,
c) jeżeli z dwóch koni wskazanych przez stawiającego jeden uzyskał w gonitwie pierwsze miejsce, drugi zaś uzyskał drugie miejsce głowa w głowę.

§ 13. Zwraca się wszystkie stawki:

1) w zakładach zwyczajnych, francuskich i porządkowych, jeżeli:
a) gonitwa jest nieważna,
b) w gonitwie uczestniczyły konie tylko jednej stajni wyścigowej;

2) w zakładach porządkowych, jeżeli tylko jednemu koniowi przyznano w gonitwie płatne miejsce.

§ 14. Zwraca się wszystkie stawki:

1) w zakładach zwyczajnych, jeżeli nie przyjęto ani jednej stawki na konia, który uzyskał pierwsze miejsce w gonitwie, oraz na żadnego z koni, należących do tej samej stajni wyścigowej;

2) w zakładach francuskich, jeżeli na żadnego z koni, które w gonitwie uzyskały płatne miejsce, nie przyjęto ani jednej stawki;

3) w zakładach porządkowych, jeżeli na kombinację wygrywającą zakład nie przyjęto ani jednej stawki.

§ 15. Zwraca się stawki przyjęte:

1) w zakładach zwyczajnych i francuskich na konia, który:
a) nie stawił się do startu,
b) został zwolniony z dyspozycji startera,
c) został na starcie;

2) w zakładach porządkowych na kombinacje, jeżeli co do któregokolwiek z koni wskazanych przez stawiającego zaszła okoliczność, wymieniona w pkt 1) lit. a), b) lub c).

§ 16. Zwraca się stawki przyjęte:

1) w zakładach zwyczajnych na konia, który został zdystansowany, z wyjątkiem przypadku, gdy zdystansowano jednego z kilku koni tej samej stajni wyścigowej, a innemu koniowi z tej stajni przyznano pierwsze miejsce;

2) w zakładach francuskich:

a) na konia zdystansowanego całkowicie,

b) na konia, któremu po częściowym zdystansowaniu nie przyznano miejsca uzasadniającego wygranie zakładu w myśl § 11;

3) w zakładach porządkowych:

a) na takie kombinacje, w których co najmniej jeden ze wskazanych koni został zdystansowany całkowicie,

b) na takie kombinacje, które wskutek częściowego zdystansowania co najmniej jednego z koni nie odpowiadają warunkom, przewidzianym w § 12 dla wygrania zakładu porządkowego.

§ 17. Stawkę zwraca się wraz z opłatą pobraną na Fundusz Pracy.

§ 18. Wszystkie przyjęte stawki, nie podlegające zwrotowi, należy zsumować dla każdego rodzaju zakładów (§ 5) oddzielnie i od sum tych dokonać odliczenia przewidziane w art. 7. Resztę tych sum przeznacza się na wygrane w każdym rodzaju zakładów oddzielnie.

§ 19. Wygrane w każdym rodzaju zakładów powinny być jednakowe we wszystkich kasach, znajdujących się w tej samej miejscowości.

§ 20. Obliczenia wygranych w zakładach zwyczajnych dokonywa się w sposób następujący:

1) sumę przeznaczoną na wygrane należy podzielić przez liczbę stawek zasadniczych, przyjętych na konia, który uzyskał pierwsze miejsce w gonitwie, w przypadku zaś gdy miejsce takie uzyskał jeden z kilku koni tej samej stajni wyścigowej (§ 10 pkt 2)) — przez liczbę stawek zasadniczych, przyjętych na wszystkie konie tej stajni; otrzymany iloraz stanowi wygraną odpowiadającą stawce zasadniczej;

2) jeżeli dwa lub więcej koni przyjdzie głowa w głowę na pierwszym miejscu, sumę wszystkich stawek przyjętych na te konie należy odjąć od sumy przeznaczonej na wygrane (§ 18); otrzymaną resztę należy podzielić na tyle równych części, ile koni zajęło pierwsze miejsce głowa w głowę, a każdą z tych części podzielić przez liczbę stawek zasadniczych, przyjętych na każdego z tych koni; otrzymane ilorazy, po dodaniu stawki zasadniczej, stanowią wygrane odpowiadające tej stawce.

§ 21. Obliczenia wygranych w zakładach francuskich dokonywa się w sposób następujący:

1) sumę wszystkich stawek w zakładach wygranych należy odjąć od sumy przeznaczonej na wygrane (§ 18); otrzymaną resztę należy podzielić na dwie lub trzy równe części, zależnie od ilości płatnych miejsc w gonitwie; każdą z otrzymanych w ten sposób części należy podzielić przez liczbę stawek zasadniczych, przyjętych na każdego z koni, które uzyskały płatne miejsca; otrzymane ilorazy, po dodaniu stawki zasadniczej, stanowią wygrane odpowiadające tej stawce;

2) jeżeli w przypadkach, wymienionych w § 11 pkt 1) lit. b) i pkt 2) lit. c), koń wskazany przez stawiającego uzyskał miejsce głowa w głowę, sumę przypadającą z podziału na dane płatne miejsce, dokonanego w myśl pkt 1), należy podzielić na tyle równych części, ile koni uzyskało miejsce głowa w głowę; każdą z otrzymanych w ten sposób części należy podzielić przez liczbę stawek zasadniczych, przyjętych na każdego z koni, które uzyskały to miejsce głowa w głowę; otrzymane ilorazy, po dodaniu stawki zasadniczej, stanowią wygrane odpowiadające tej stawce;

3) jeżeli z jakiegokolwiek powodu przyznano mniejszej liczbie koni płatne miejsca, niż przypadało w danej gonitwie, lub jeżeli na jednego albo na dwa konie, które przyszły na płatnych miejscach, nie przyjęto ani jednej stawki, to odpowiednio zmniejsza się ilość części, na które — w myśl pkt 1) — należy podzielić sumę przeznaczoną na wygrane.

§ 22. Obliczenia wygranych w zakładach porządkowych dokonywa się w sposób następujący:

1) sumę przeznaczoną na wygrane (§ 18) należy podzielić przez liczbę stawek zasadniczych w zakładach wygranych (§ 12); otrzymany iloraz stanowi wygraną odpowiadającą stawce zasadniczej;

2) w przypadkach, wymienionych w § 12 pkt 1) lit. c) i d) i pkt 2) lit. c), sumę wszystkich stawek w zakładach wygranych należy odjąć od sumy przeznaczonej na wygrane (§ 18), a otrzymaną resztę podzielić na tyle części, ile było kombinacji wygrywających zakład; każdą z tych części należy podzielić przez liczbę stawek zasadniczych w każdej kombinacji wygrywającej zakład; otrzymane ilorazy, po dodaniu stawki zasadniczej, stanowią wygrane odpowiadające tej stawce;

3) w przypadkach, wymienionych w § 12 pkt 1) lit. c), gdy pierwsze miejsce uzyskają głowa w głowę konie jednej stajni wyścigowej, stosuje się przepisy pkt 1).

§ 23. 1. Wygrane odpowiadające stawce zasadniczej ustala się w kwotach stanowiących wielokrotność 50 gr; otrzymane nadwyżki ponad tę wielokrotność większe od 37,5 gr zaokrągla

się do 50 gr, a wygrane uzupełnia się z funduszów towarzystwa, nadwyżki zaś równe 37,5 gr i mniejsze skreśla się, a powstałe stąd sumy przechodzą na dobro towarzystwa.

2. Wygrane odpowiadające stawce wyższej, niż zasadnicza, stanowią wielokrotność wygranej odpowiadającej stawce zasadniczej.

3. Wygrana nie może być niższa od stawki zasadniczej; niezbędne uzupełnienia będą pokryte z funduszów towarzystwa.

4. Przepisy ust. 1 stosuje się przy obliczaniu ostatecznej wygranej w zakładach łącznych niezależnie od wysokości stawki początkowej.

§ 24. 1. Ustalenie kolejności miejsc, miarodajne dla wypłat we wzajemnych zakładach, następuje po sygnale oznaczającym zakończenie ważenia jeźdźców po gonitwie. Ustalenie to jest nieodwołalne nawet wtedy, gdy wskutek protestów ustalono następnie inną kolejność miejsc dla przyznania nagród w gonitwach. Na znak, iż kolejność przyznanych miejsc płatnych, obowiązująca dla wypłat we wzajemnych zakładach, jest ostatecznie ustalona, przy numerach wywieszonych na słupie przy celowniku umieszcza się zieloną chorągiew.

2. Wypłata wygranych dokonywana będzie po otrzymaniu od sędziego u wagi zawiadomienia, że na wypłacenie wygranych zezwala. Zawiadomienie to jest ostateczne.

§ 25. 1. Wypłata wygranej dokonana będzie wyłącznie do rąk okaziciela biletu.

2. Bilety uszkodzone w sposób uniemożliwiający stwierdzenie ich autentyczności nie będą przyjmowane do wypłaty.

3. Bilety uszkodzone w inny sposób, niż określony w ustępie poprzedzającym, będą przyjmowane do wypłaty wyłącznie w terminie trzech dni po upływie okresu, ustalonego dla wypłat nieodebranych wygranych.

4. Wypłata wygranych dokonywana będzie w kasach wzajemnych zakładów w dniu gonitwy tych koni, na które stawki zostały przyjęte, i tylko do chwili zamknięcia kas. Nie odebrane w tym dniu wygrane mogą być wypłacane w terminie siedmiu dni, licząc od dnia następnego po dniu, w którym odbyła się dana gonitwa.

5. Terminy określone w niniejszym paragrafie są ostateczne i po ich upływie żadne reklamacje nie będą przyjmowane.

Rachunkowość wzajemnych zakładów (totalizatora).

§ 26. 1. Nie wydatkowana w danym roku przez towarzystwo część dochodów z odliczeń od stawek we wzajemnych zakładach po potrąceniu sumy niezbędnej na pokrycie kosztów związanych z urządzaniem wyścigów i wzajemnych zakładów (art. 5 ust. (3)) przed rozpoczęciem sezonu wyścigowego w ro-

ku następnym powinna być przelana na specjalny kapitał zapasowy towarzystwa.

2. Kapitał ten wraz z odsetkami może być użyty przez towarzystwo wyłącznie na cele wskazane w art. 5 ust. (3).

§ 27. 1. Rachunkowość, dotycząca sum otrzymanych z odliczeń od stawek we wzajemnych zakładach, powinna być prowadzona odrębnie i obejmować wyłącznie dochody z tego źródła oraz wydatki z tych sum uskuteczniane.

2. Rachunkowość ta, prowadzona według zasad rachunkowości pojedynczej, składać się powinna z dwóch zasadniczych rachunków: rachunku zysków i strat oraz rachunku specjalnego kapitału zapasowego (§ 26).

§ 28. 1. Rachunek zysków i strat powinien zawierać następujące pozycje:

1) w przychodzie:

a) saldo z roku ubiegłego,
b) podatek na rzecz gminy (art. 7 ust. (2)),
c) odliczenia, określone w art. 7 ust. (1) pkt 2),
d) odliczenia, określone w art. 7 ust. (1) pkt 1),
e) pozostałości z podziału wygranych,
f) sumy pochodzące z omyłek na korzyść towarzystwa,
g) nie odebrane wygrane we wzajemnych zakładach,
h) odsetki od specjalnego kapitału zapasowego,
i) uzupełnienia ze specjalnego kapitału zapasowego,
j) nie odebrane w roku bieżącym: nagrody i premie wyścigowe oraz nagrody przyznane na wystawach, pokazach i konkursach koni;

2) w rozchodzie:

a) podatek na rzecz gminy,
b) odliczenia, określone w art. 7 ust. (1) pkt 2),
c) koszty związane z urządzaniem wyścigów i wzajemnych zakładów,
d) straty przy podziale wygranych,
e) sumy pochodzące z omyłek na stratę towarzystwa,
f) deficyty kasjerów,
g) nagrody i premie wyścigowe,
h) inne wydatki na cele hodowlane (art. 5 ust. (3) lit. a), b), d) i f)),
i) przekazy do specjalnego kapitału zapasowego,
j) pozostałości na rok następny.

2. Rachunek specjalnego kapitału zapasowego zawiera następujące pozycje;

1) w przychodzie:

a) suma kapitału na początku roku,
b) przekazy do kapitału,

c) sumy niewydatkowane z odliczeń, określonych w art. 7 ust. (1) pkt 2),
d) nie odebrane w latach ubiegłych nagrody i premie wyścigowe oraz nagrody przyznane na wystawach, pokazach i konkursach koni;
2) w rozchodzie:
a) uzupełnienia z kapitału,
b) rozchody z niewydatkowanych odliczeń, określonych w art. 7 ust. (1) pkt 2),
c) nagrody i premie z lat ubiegłych,
d) umorzone nagrody i premie z lat ubiegłych,
e) suma kapitału w końcu roku.

§ 29. 1. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 23 lipca 1925 r. o warunkach funkcjonowania oraz organizacji wzajemnych zakładów (totalizatora) na torach wyścigowych towarzystw wyścigów konnych oraz o sposobie prowadzenia rachunkowości tych zakładów (Dz. U. R. P. Nr 81, poz. 556) wraz z późniejszymi zmianami.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski.*

(Dz. U. R. P. z 15.VI.39 r. Nr 52, poz. 331).

49.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 6 czerwca 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o zmianie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 12 października 1937 r. o pożyczkach z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Na podstawie art. 15 ust. (2) lit. c) ustawy z dnia 9 marca 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 40, poz. 364) zarządzam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 12 października 1937 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Skarbu, o pożyczkach z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 556) wprowadza się zmiany następujące:

1) § 7 ust. (1) otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 7. (1) Udzielenie pożyczki za poręką jest dopuszczalne, gdy suma pożyczki nie przekracza 1.000 złotych; okres umorzenia pożyczki (§ 12) nie może w tym przypadku przekraczać 8 lat";

2) po § 21 dodaje się nowy § 21a w brzmieniu następującym:

„§ 21a. Przy udzielaniu pożyczek oraz przy konwersji należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej na pożyczki z tego Funduszu na obszarze, na którym nie obowiązuje przymus ubezpieczenia budowli od ognia, przewidziany w art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 3, poz. 23), można zastrzegać obowiązek ubezpieczenia budowli od ognia i wskazać zakład, z którym umowa ubezpieczenia winna być zawarta. Obowiązek ubezpieczenia uważa się za dopełniony, jeżeli budowle zostały we wskazanym zakładzie ubezpieczone co najmniej w $^{2}/_{3}$ sumy oszacowania";

3) w § 22 ust. (1) pkt 4 otrzymuje brzmienie następujące:

„4) jeżeli dłużnik nie dopełni w terminie, wskazanym przy udzieleniu pożyczki, obowiązku ubezpieczenia od ognia, stosownie do § 21a".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

(Dz. U. R. P. z 19.VI.39 r. Nr 53, poz. 338).

50.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 15 czerwca 1939 r.

w sprawie wykonania ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zamianie niektórych należności b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Na podstawie art. 22 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zamianie niektórych należności b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Re-

formy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 249) zarządzam co następuje:

§ 1. Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym powołane są artykuły bez bliższego określenia, oznaczają one artykuły ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zamianie niektórych należności b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 249).

§ 2. Zaległe raty rent wypowiedzianych na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. o przedterminowej spłacie niektórych rent Banków Rentowych (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 627) przyjmuje się do konsolidacji wraz z odsetkami, których kwotę obniża się o $1/3$, stosownie do art. 8 ust. (1).

§ 3. Należności z tytułu tzw. „wolnych żniw" (art. 8 ust. (1)) obejmuje się konsolidacją tylko wówczas, gdy należności te zostały lub zostaną wypowiedziane przez Państwo przed dniem 1 lipca 1939 r. w związku ze zmianą właściciela osady rentowej.

§ 4. W celu stwierdzenia, czy zachodzą okoliczności, wymienione w art. 9 ust. (2), należy ustalić, czy zostały objęte konsolidacją raty zaległe, płatne po dniu 1 października 1934 r., a mianowicie w okresie od 1 października 1934 r. do 30 września 1937 r. (art. 7 ust. (2)).

§ 5. Renty w kwocie 1 marki rocznie nie należą do rent stałych w rozumieniu art. 11 ust. (2).

§ 6. Pożyczki, nie przekraczające 200 złotych (art. 11 ust. (3)), rozkładane będą na spłaty 8-letnie, jeżeli wynoszą co najmniej 175 złotych. Pożyczki mniejsze rozkładane będą na okresy odpowiednio krótsze, uwzględniając w miarę możności dla pożyczek powstałych z konsolidacji należności amortyzacyjnych, termin amortyzacji przewidziany w dotychczasowych kontraktach.

§ 7. 1. Za sumę, która korzystała z zabezpieczenia hipotecznego przed konsolidacją, uważa się przy należnościach amortyzacyjnych nieumorzoną część kapitału, przy należnościach stałych zaś sumę skapitalizowanej należności z doliczeniem (zarówno przy należnościach amortyzacyjnych, jak i stałych):

1) sumy nie zapadłych na dzień 1 lipca 1939 r. rat, które powstały z rozłożenia zaległości z okresu przed 1 października 1934 r.;

2) rat należności z tytułu zaległych rent i sum hipotecznych b. Komisji Kolonizacyjnej, powstałych z rozłożenia zaległości, jeżeli płatność rozłożonych należności przypadała w czasie od

1 października 1934 r. do 30 września 1937 r. i jeżeli płatne w tym czasie raty nie zostały uregulowane.

2. Przepisu o doliczaniu rat, wymienionych w pkt 1) i 2) ust. 1, nie stosuje się do należności, które w dniu 23 kwietnia 1938 r. pozostawały w administracji Lasów Państwowych, oraz do należności tego samego typu, które ujawnione zostały po tym terminie i przejęte do administracji bezpośrednio przez Państwowy Bank Rolny (art. 19).

§ 8. Za sumę renty stałej, która korzystała z zabezpieczenia rzeczowego (art. 12 ust. (2)), uważa się sumę wykupu renty, ustaloną umownie lub ustawowo na wypadek wypowiedzenia renty przez wierzyciela. Gdy suma wykupu (mnożna) nie wynika z treści księgi gruntowej ani też nie daje się ustalić na podstawie stosunków umownych, istniejących pomiędzy stronami, należy stosować mnożną 20.

§ 9. Zaniechanie zabezpieczenia hipotecznego pożyczki konsolidacyjnej dopuszczalne jest tylko w ramach § 6 i 7 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 12 października 1937 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu o pożyczkach z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 556) zmienionego rozporządzeniem z dnia 6 czerwca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 338).

§ 10. 1. Art. 14 ust. (1) stosuje się także do gruntów, określonych w art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 34, poz. 216).

2. Art. 14 ust. (3) stosuje się do należności, które w dniu 23 kwietnia 1938 r. znajdowały się w administracji Lasów Państwowych lub do należności tego samego typu, które ujawnione zostały po tym terminie i przejęte do administracji bezpośrednio przez Państwowy Bank Rolny.

§ 11. Wymienienie nazwiska dłużnika lub właściciela nieruchomości w oświadczeniu Państwowego Banku Rolnego (art. 15) nie jest konieczne. Niedoręczenie przez pocztę tego oświadczenia nie ma wpływu na skuteczność konsolidacji.

§ 12. Przewidziane w art. 17 wypowiedzenie rent i innych należności przez dłużnika nie jest zależne od zachowania jakiegokolwiek terminu wypowiedzenia.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski.*

(Dz. U. R. P. z 23.VI. 39 r. Nr 54, poz. 344).

51.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 14 czerwca 1939 r.

o ujawnianiu w księgach gruntowych zamiany należności b. pruskich władz i instytucyj agrarno-finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Na podstawie art. 20 ust. (1) ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zamianie niektórych należności b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 249) zarządzam co następuje:

§ 1. Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym powołane są artykuły bez bliższego określenia, oznaczają one artykuły ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zamianie niektórych należności b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 249).

§ 2. Ujawnienie w księgach gruntowych zmian, wynikających z wykonania ustawy, wymienionej w paragrafie poprzedzającym, nastąpi według przepisów ustawy o księgach gruntowych z dnia 24 marca 1897 r. — o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

§ 3. Wszystkie wpisy hipoteczne, dokonywane w związku z konsolidacją, będą ujawniane bez zgody dłużnika, właściciela nieruchomości, wierzycieli ze stopniem równym lub niższym oraz innych osób, mających prawa ujawnione w księdze gruntowej — na mocy jednostronnego wniosku (oświadczenia) Państwowego Banku Rolnego.

Ujawnieniu, związanych z konsolidacją wpisów w księdze gruntowej, nie stoją na przeszkodzie ograniczenia w możności dokonywania wpisów, wynikające zarówno z mocy samego prawa jak również ze stanu księgi gruntowej.

W odniesieniu do hipotek, długów gruntowych i długów rentowych, ulegających w związku z konsolidacją wykreśleniu, nie będzie miał zastosowania przepis § 27 ust. 1 ustawy o księgach gruntowych.

Okoliczność, czy wpis (wykreślenie) następuje w związku z konsolidacją, stwierdza Państwowy Bank Rolny.

§ 4. Do wniosku (oświadczenia) Państwowego Banku Rolnego należy stosować odpowiednio przepis § 39 ustawy o księgach gruntowych.

§ 5. Wpisy będą ujawnione w księdze gruntowej bez względu na to, kto w księdze gruntowej jest wpisany, jako

właściciel nieruchomości. W tym zakresie nie będzie miał zastosowania przepis § 40 ust. 1 ustawy o księgach gruntowych.

Wymienienie nazwiska dłużnika lub właściciela nieruchomości we wniosku (oświadczeniu) Państwowego Banku Rolnego nie jest konieczne.

§ 6. Pożyczka konsolidacyjna (art. 10) podlega zabezpieczeniu hipotecznemu niezależnie od tego, czy składające się na nią należności dotychczas korzystały lub nie korzystały z zabezpieczenia rzeczowego.

Stopień hipoteczny oraz wysokość zabezpieczenia hipotecznego, które wynikają z art. 12 ust. 1 i 2, służą odnośnej sumie pożyczki konsolidacyjnej niezależnie od tego, czy w tej sumie mieszczą się częściowo również należności konsolidowane, które dotychczas nie korzystały z zabezpieczenia hipotecznego.

Umorzenie lub zbonifikowanie należności, dokonane na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 249) lub na podstawie przepisów, wymienionych w art. 2 pkt. 2 tej ustawy, nie ma wpływu na możność wykorzystania dla pożyczki konsolidacyjnej istniejących zabezpieczeń sum umorzonych lub zbonifikowanych.

Część pożyczki konsolidacyjnej, nie mieszczącą się w sumie, określonej w art. 12 ust. 2, należy stosownie do art. 12 ust. 3 zabezpieczyć na najbliższym wolnym miejscu hipotecznym, niezależnie od tego, czy część ta powstała z należności, które dotychczas korzystały lub nie korzystały z zabezpieczenia rzeczowego.

Jeżeli pożyczka konsolidacyjna powstała wyłącznie z należności, które dotychczas nie korzystały z zabezpieczenia rzeczowego, należy, stosownie do art. 12 ust. 3, całą pożyczkę zabezpieczyć na najbliższym wolnym miejscu hipotecznym.

§ 7. W razie konsolidacji należności, zabezpieczonych hipotecznie w różnych stopniach, na wniosek Państwowego Banku Rolnego należy wpisać jedną wspólną hipotekę z tytułu pożyczki konsolidacyjnej, o ile poszczególne wpisy, zabezpieczające należności konsolidowane, nie są przedzielone niewykreślonymi jeszcze wpisami na rzecz osób trzecich.

Przepis powyższy stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy hipoteka obliczona w myśl art. 12 ust. 3 następuje bezpośrednio po hipotece, obliczonej w myśl art. 12 ust. 1 i 2.

Państwowy Bank Rolny może składać wnioski ewentualne, uzależniające wpis od wyniku badania księgi gruntowej przeprowadzonego przez wydział hipoteczny celem stwierdzenia, czy zachodzą okoliczności, wymienione w ust. 1 i 2 paragrafu niniejszego.

Jeżeli pożyczkę konsolidacyjną należy, stosownie do ust. 1 i 2 paragrafu niniejszego, zabezpieczyć wpisem kilku hipotek,

a okoliczność ta nie jest uwzględniona lub jest niedostatecznie uwzględniona we wniosku (oświadczeniu) Państwowego Banku Rolnego, wówczas wydział hipoteczny winien wyznaczyć stosowny termin do usunięcia tego braku, zawiadamiając równocześnie o przeszkodach tak dokładnie, aby na podstawie tego zawiadomienia mogło nastąpić odpowiednie uzupełnienie wniosku. Poza tym należy odpowiednio stosować przepisy § 18 ustawy o księgach gruntowych.

§ 8. Jeżeli pożyczkę konsolidacyjną wypadnie zabezpieczyć wpisem kilku hipotek, Państwowy Bank Rolny winien dokładnie określić przedmiot zabezpieczenia poszczególnej hipoteki. Wysokość raty amortyzacyjnej (wraz z oprocentowaniem), przypadającej na część pożyczki, zabezpieczoną daną hipoteką, ustala się proporcjonalnie do sumy poszczególnych hipotek.

§ 9. Jeżeli należności konsolidowane obciążają kilka gruntów łącznie, Państwowy Bank Rolny może już w oświadczeniu (art. 15) pożyczkę konsolidacyjną odpowiednio podzielić i wnieść o wpisanie na wszystkich lub niektórych obciążonych gruntach pojedynczych hipotek konsolidacyjnych w wysokości odpowiadającej podziałowi, bez współodpowiedzialności innych gruntów.

§ 10. Wpisy, związane z konsolidacją, będą uskuteczniane bez potrzeby przedłożenia listów hipotecznych, gruntowych i rentowych, wydanych co do praw wpisanych już do księgi gruntowej. Jeżeli jednak list taki zostanie później przedłożony, wydział hipoteczny powinien na nim zaznaczyć wpis, stosownie do § 62 ustawy o księgach gruntowych.

§ 11. Stopień hipoteczny, wynikający z art. 12 ust. 1 i 4, określi wydział hipoteczny i stosownie do § 879 ust. 3 kodeksu cywilnego z r. 1896 uwidoczni wyraźnie w księdze gruntowej zarówno w osnowie wpisu hipotek z art. 12 ust. 1 i 4, jak i przy wszystkich innych wpisach, które będą miały w stosunku do tych hipotek stopień równy lub niższy.

§ 12. Okoliczność, że w miarę spłaty pożyczki konsolidacyjnej nie powstaje hipoteka właściciela w miejscu wpisu, zabezpieczającego tę pożyczkę (art. 12 ust. 5), powinna być wyraźnie ujawniona w samej osnowie wpisu. To samo dotyczy okoliczności, że w razie sprzedaży nieruchomości z licytacji, nieumorzony kapitał pożyczki pozostaje w całości na tym samym miejscu hipotecznym (art. 13).

§ 13. Dla rat. nie objętych konsolidacją, ale korzystających z dotychczasowego zabezpieczenia rzeczowego, należy wpisać, w wysokości, przewidzianej w art. 12 ust. 4, osobną hipotekę. Hipoteka taka nie może być połączona z hipoteką, zabezpieczającą część lub całość pożyczki konsolidacyjnej. Do hipotek z art. 12 ust. 4 nie stosuje się przepisów § 12 rozporządzenia niniejszego.

§ 14. Hipoteki,które należy wpisać w myśl rozporządzenia niniejszego, mogą być wpisane bądź jako hipoteki zwyczajne bez listów hipotecznych, bądź jako hipoteki zabezpieczające.

§ 15. Sądy hipoteczne wykonają wpisy hipoteczne, wnoszone na podstawie ustawy, wymienionej w § 1 rozporządzenia niniejszego, po wpłaceniu przez Państwowy Bank Rolny zaliczki na pokrycie opłat i kosztów sądowych. Opłaty i koszty sądowe ściągnie Państwowy Bank Rolny po dokonaniu wpisów od właścicieli nieruchomości.

§ 16. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski.*

(Dz. U. R. P. z 23.VI.39 r. Nr 54, poz. 345).

52.

USTAWA

z dnia 28 czerwca 1939 r.

o częściowej zmianie przepisów o uporządkowaniu długów rolniczych.

Art. 1. 1. Długami rolniczymi w rozumieniu art. 2 — 5 są długi, określone w rozdziale I rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59). Przepisy powyższych artykułów nie mają zastosowania do długów rolniczych wobec osób i instytucyj, wymienionych w art. 6 ust. (1) wyżej wymienionego rozporządzenia, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

2. Postępowanie przed urzędami rozjemczymi, przewidziane w art. 3 i 4, toczy się w myśl przepisów ustawy o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 60).

Art. 2. 1. Do dnia 31 grudnia 1940 r. ogranicza się wymagalność długów rolniczych, uporządkowanych z mocy samego prawa, orzeczenia urzędu rozjemczego oraz ugody, do 50% należności, których płatność zapadła, bądź zapadnie w ciągu lat 1939 i 1940. Ograniczenie wymagalności nie dotyczy 50% należności z tytułu odsetek zaległych na 1 stycznia 1939 r., jak również całości odsetek bieżących, przypadających wierzycielom od dnia 1 stycznia 1939 r.

2. W stosunku do długów nie uporządkowanych wymagalność tych długów w okresie do dnia 31 grudnia 1940 r. ogranicza się do 50% należności. Ograniczenie wymagalności nie dotyczy 50% należności z tytułu odsetek zaległych na 1 stycznia 1939 r., jak również całości odsetek bieżących, przypadających wierzycielom od dnia 1 stycznia 1939 r.

3. Postępowanie egzekucyjne z tytułu należności, których wymagalność ulega w myśl ustępów poprzedzających zawieszeniu, nie może być wszczęte, a wszczęte ulega umorzeniu z mocy samego prawa.

4. Płatność należności, których wymagalność w myśl postanowień ust. 1 ulega zawieszeniu, nie wyłączając zaległych, a płatnych przed dniem 1 stycznia 1939 r. rat kapitałowych, ustala się łącznie z dwiema końcowymi ratami, przypadającymi według planu spłaty, ustalonego z mocy prawa, orzeczenia urzędu rozjemczego lub ugody.

Art. 3. W odniesieniu do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A urząd rozjemczy, a w odniesieniu do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B i C właściwy sąd może na wniosek wierzyciela, uwzględniając położenie majątkowe zarówno dłużnika, jak i wierzyciela, uchylić lub ograniczyć w stosunku do danego długu działanie przepisów art. 2, jeżeli uzna, że zdolność płatnicza i możliwości gospodarcze dłużnika pozwalają mu uiścić dług na warunkach dla wierzyciela korzystniejszych. Sąd będzie orzekał, stosując odpowiednio w zakresie postępowania przepisy art. 5.

Art. 4. 1. W przypadku, gdy dłużnik znajduje się w stanie wyjątkowych trudności płatniczych, urząd rozjemczy może na wniosek posiadacza gospodarstwa wiejskiego grupy A zawiesić w całości lub w części na okres nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia 1940 r. wymagalność wszelkich należności z tytułu długów rolniczych.

2. Uprawnienia, przewidziane w ustępie poprzedzającym, przysługują urzędowi rozjemczemu także w stosunku do długów rolniczych wobec osób i instytucyj, wymienionych w art. 6 ust. (1) pkt. 6) — 10) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59), jeżeli długi te nie są objęte układami konwersyjnymi, zawartymi przy pomocy Banku Akceptacyjnego lub nie mają charakteru długoterminowego kredytu amortyzacyjnego.

Art. 5. 1. Właściwy sąd, na wniosek posiadacza gospodarstwa wiejskiego grupy B lub C, może postanowić zawieszenie wymagalności zobowiązań w zakresie, ustalonym w art. 4, jeżeli dłużnik znajduje się w stanie wyjątkowych trudności płatniczych.

2. Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy długów, objętych układem, zawartym między dłużnikiem i wierzycielem.

na podstawie którego spłata zadłużenia następuje w drodze częściowej likwidacji substancji majątkowej dłużnika.

3. Orzeczenie co do zawieszenia wymagalności długu sąd wydaje w trybie postępowania niespornego (incydentalnego), jeżeli dla długu istnieje tytuł egzekucyjny. Na obszarze mocy obowiązującej ustawy z dnia 17 maja 1898 r. w sprawach sądownictwa niespornego (Dz. U. Rzeszy z 1898 r., str. 339, 771) przeciw orzeczeniom, wydanym w tych sprawach, służy zażalenie natychmiastowe. W postępowaniu niespornym (incydentalnym) nie ma środka odwoławczego do Sądu Najwyższego.

4. W przypadku wszczęcia egzekucji, o zawieszeniu wymagalności orzeka sąd egzekucyjny. W celu rozpoznania wniosku sąd wyznaczy rozprawę. Na postanowienie sądu służy zażalenie. Udzielając zawieszenia, sąd umorzy postępowanie egzekucyjne. Do czasu rozstrzygnięcia wniosku o zawieszenie, sąd może wstrzymać postępowanie egzekucyjne.

5. Jeżeli dług rolniczy jest przedmiotem procesu sądowego, o zawieszeniu i wymagalności orzeka sąd procesowy.

6. W procesie o zapłatę długu rolniczego, objętego artykułem niniejszym, należy się pozwanemu zwrot kosztów procesu, jeżeli nie dał on powodu do wytoczenia sprawy, uznał przy pierwszej czynności procesowej należność długu i utrzymał się z wnioskiem o odroczenie płatności tego długu.

Art. 6. Zawieszenie wymagalności, o którym mowa w art. 4 i 5, nie obejmuje odsetek, które będą przypadały na rzecz wierzyciela od dnia wydania decyzji urzędu rozjemczego lub sądu.

Art. 7. Przepisy artykułów poprzedzających nie dotyczą dłużników, którzy zawarli układy, bądź zostali poddani postępowaniu likwidacyjnemu na zasadzie przepisów rozdziału VII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59).

Art. 8. W przypadkach zbiegu zadłużenia gospodarstw grupy A wobec Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej grupy parcelacyjnej lub zadłużenia tychże gospodarstw wobec Państwowego Banku Rolnego z tytułu kredytu długoterminowego w listach zastawnych oraz z tytułu parcelacji majątków własnych Banku — z długami wobec instytucyj kredytu krótkoterminowego, skonwertowanymi przy pomocy Banku Akceptacyjnego lub nieskonwertowanymi, a powstałymi przed dniem 1 lipca 1932 r., Ministrowie Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu zastosują ulgi, które doprowadzą wysokość obciążenia tych gospodarstw do poziomu gospodarczo uzasadnionego w trybie, ustalonym w art. 9 — 12 ustawy niniejszej.

Art. 9. 1. Upoważnia się Ministrów Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu do ustalania w drodze rozporządzeń zasad i warunków przejęcia na rzecz Skarbu Państwa poprzez

Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej niektórych wierzytelności osób i instytucyj, wymienionych w art. 6 ust. (1) pkt 5) — 10) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59), jeżeli wierzytelności te obciążają gospodarstwa grupy A, które posiadają zadłużenie, określone w art. 8.

2. Przepis ustępu poprzedzającego ma zastosowanie również do posiadaczy gospodarstw rolnych grupy A, nabytych przez obecnych właścicieli lub ich spadkodawców po dniu 1 stycznia 1919 r., a obciążonych rentami byłej komisji kolonizacyjnej i byłych pruskich banków rentowych.

Art. 10. 1. Należności instytucyj, wymienionych w art. 6 ust. (1) pkt 5) — 10) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59), z tytułu przejęcia w myśl art. 9 wierzytelności na rzecz Skarbu Państwa, będą uiszczone obligacjami 3% państwowej renty ziemskiej lub innymi zobowiązaniami dłużnymi Skarbu Państwa.

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych, ustali kursy, zasady oraz wszelkie inne warunki, na których instytucje kredytowe będą obowiązane przyjmować obligacje 3% państwowej renty ziemskiej.

3. Instytucjom kredytowym, których należności zostaną uiszczone w myśl ust. 1 obligacjami 3% państwowej renty ziemskiej, może być udzielana pomoc Skarbu Państwa. Zasady i warunki tej pomocy ustali w drodze rozporządzenia Minister Skarbu, a w zakresie pomocy udzielanej z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej — Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 11. Upoważnia się Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych do wypuszczenia obligacyj 3% państwowej renty ziemskiej (art. 34 część I ustawy o wykonaniu reformy rolnej) oraz do wydawania innych zobowiązań Skarbu Państwa na cele, przewidziane art. 10.

Art. 12. 1. Należności, przejęte na rzecz Skarbu Państwa poprzez Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej, zostaną skonwertowane na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, przy czym obsługa tych należności oraz należności z tytułu dotychczasowych zadłużeń w Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej będzie zmniejszona, w przypadkach gospodarczo uzasadnionych, w drodze obniżenia oprocentowania, umorzenia części kapitału lub zastosowania obu tych środków łącznie.

2. Zastosowanie przepisów ustępu poprzedniego może być uzależnione od wykorzystania przez dłużnika uprawnień, przysługujących mu z tytułu przepisów art. 50, 51, 53 i 54 rozpo-

rządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59).

3. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, biorąc za podstawę jakość gruntu, położenie ekonomiczne, wysokość zadłużenia nie przejętego przez Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej oraz zdolność płatniczą gospodarstw, ustali w drodze rozporządzenia zasady, w myśl których obniżone będzie obciążenie gospodarstw wiejskich, wymienionych w art. 8.

Art. 13. Ministrowie Skarbu i Sprawiedliwości mogą w drodze rozporządzeń, każdy w swoim zakresie, zwolnić całkowicie lub częściowo od wszelkich opłat stemplowych względnie sądowych (hipotecznych) czynności, które pozostają w związku z wykonaniem przepisów art. 8 — 12 ustawy niniejszej, jak również obniżyć przewidziane w obowiązujących przepisach opłaty stemplowe, względnie wynagrodzenie notariuszów i pisarzy hipotecznych za te czynności.

Art. 14. W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 dodaje się nowy ust. (2) o brzmieniu:

„(2) Instytucje, wymienione w ust. (1) pkt 6) i 7) w zakresie długoterminowego kredytu amortyzacyjnego, uważa się za instytucje kredytu długoterminowego w rozumieniu pkt 5) tego ustępu";

dotychczasowe ust. (2) i (3) oznacza się jako ust. (3) i (4);

2) w art. 53 ust. (3) otrzymuje brzmienie:

„(3) Wniosek o obniżenie długów na podstawie ustępów poprzedzających może być wniesiony do dnia 31 grudnia 1940 r.";

3) w art. 70 ust. (2) otrzymuje brzmienie:

„(2) Wniosek o otwarcie postępowania układowego może być złożony do dnia 31 grudnia 1940 r.";

4) w art. 81 ust. (1) dodaje się nowy pkt 10) o brzmieniu:

„10) w przypadku zmniejszenia sumy długu — zmniejszenie zabezpieczeń hipotecznych, ciążących na majątku dłużnika i zwolnienie gruntów, przeznaczonych na parcelację, spod tychże zabezpieczeń".

Art. 15. W ustawie z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 109, poz. 973), wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 10 ust. (2) otrzymuje brzmienie:

„(2) Wierzytelności i ich zabezpieczenia wpisane do rejestru, jak również wpływy na spłatę kapitałów i odsetek tych wierzytelności, stanowić będą w majątku instytucji, która uzyskała

kredyt, osobną masę, służącą na zaspokojenie należności Banku Akceptacyjnego oraz należności z weksli (trat), pochodzących z kredytu akceptacyjnego, to jest wystawionych przez instytucje wierzycielskie, a akceptowanych przez Bank Akceptacyjny. Wierzytelności te i ich przynależności nie mogą być przedmiotem przelewu, potrącenia z wzajemnymi roszczeniami dłużnika, ani przedmiotem egzekucji ze strony osób trzecich oraz nie mogą być wciągnięte do masy upadłości instytucji wierzycielskiej";

2) po art. 18 dodaje się nowy art. 18a o brzmieniu:

„Art. 18a. Kto umyślnie użyje wpływy, włączone do osobnej masy, służącej na zaspokojenie należności Banku Akceptacyjnego (art. 10) na inny cel niż obsługę kredytu akceptacyjnego lub należności Banku Akceptacyjnego, podlega karze więzienia do dwu lat i grzywny do 10.000 złotych".

Art. 16. 1. Jeżeli przy powstaniu długu rolniczego walutę pobrał posiadacz gospodarstwa wiejskiego, wszelkie ulgi, wynikające z ustawy niniejszej, rozciągają się na współzobowiązanych posiadaczy gospodarstw wiejskich, oraz na innych współzobowiązanych, jeżeli ci ostatni, zaciągając zobowiązanie, nie pobrali waluty.

2. Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy ulg w stosunku do długów wobec osób i instytucyj, wymienionych w art. 6 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59), z wyjątkiem ulg, przewidzianych w art. 4 i 5, które w tym przypadku będą stosowane w zależności od stanu majątkowego współzobowiązanego.

Art. 17. Żadne postanowienia umów lub innych tytułów, powstałych przed wejściem w życie ustawy niniejszej, nie stoją na przeszkodzie zastosowaniu jej przepisów. Postanowienia takie są nieważne, co nie powoduje jednak nieważności pozostałych postanowień tych umów lub innych tytułów.

Art. 18. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 19. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 30 czerwca 1939 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*
Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*
Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski.*

(Dz. U. R. P. z 30.VI.39 r. Nr 57, poz. 372).

POZA WYŻEJ WYMIENIONYMI UKAZAŁY SIĘ NASTĘPUJĄCE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 13 kwietnia 1939 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych, o sposobie powoływania komisantów koncesjonowanych, warunkach, jakim powinni odpowiadać, oraz ich prawach i obowiązkach (Dz. U. R. P. z 26.V. 1939 r. Nr 47, poz. 298).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 5 maja 1939 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych, w sprawie zmiany taryfy celnej wywozowej (Dz. U. R. P. z 8.V.39 r. Nr 42, poz. 278).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 maja 1939 r. o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień porozumienia między Polską a Finlandią o cleniu serów i fornierów pochodzenia finlandzkiego (Dz. U. R. P. z 3.VI.39 r. Nr 50, poz. 321).

Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 1 czerwca 1939 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych, w sprawie podziału terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej na okręgi i obwody inspekcji pracy (Dz. U. R. P. z 19.VI.39 r. Nr 53, poz. 337).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 czerwca 1939 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych, w sprawie zmiany taryfy celnej wywozowej (Dz. U. R. P. z 28.VI.39 r. Nr 56, poz. 364).

Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 22 czerwca 1939 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych, o wykazie instytucyj, za których pośrednictwem będą wydawane zaświadczenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu na wolny od cła wywóz jagód czarnych świeżych oraz o trybie postępowania przy wydawaniu tych zaświadczeń (Monit. Polsk. z 1.VII.39 r. Nr 148, poz. 349).

Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 czerwca 1939 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych, o wykazie instytucyj, za których pośrednictwem będą wydawane zaświadczenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu na wolny od cła wywóz cebuli świeżej (oprócz dymki) oraz o trybie postępowania przy wydawaniu tych zaświadczeń (Monit. Pols. z 1.VII.39 r. Nr 148, poz. 350).

Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 czerwca 1939 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych, o wykazie instytucyj, za których pośrednictwem będą wydawane zaświadczenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu na wolny od cła wywóz chmielu oraz o trybie postępowania przy wydawaniu tych zaświadczeń (Monit. Pols. z 1.VII.39 r. Nr 148, poz. 351).

53.

ZARZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 9 czerwca 1939 r.

w sprawie regulaminu Polskiego Komitetu Żywnościowego.

Na podstawie § 5 pkt (1) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i R. R. z dnia 28 września 1938 r. o Polskim Komitecie Ży-

wnościowym (Dz. U. R. P. Nr 79, poz. 536) wydaję następujący regulamin:

§ 1) P. K. ż. obraduje: a) na zebraniach plenarnych, b) w sekcji prezydialnej i c) w sekcjach powoływanych w miarę potrzeby na mocy uchwały zebrania plenarnego, a w wypadkach pilnych — przez przewodniczącego P. K. ż.

2) Sekcja Prezydialna składa się z przewodniczącego P. K. ż. — jako przewodniczącego, z przewodniczących pozostałych sekcyj, oraz w miarę potrzeby z innych członków P. K. ż. powołanych przez przewodniczącego P. K. ż.

3) Członkowie P. K. ż. i ich zastępcy mogą należeć równocześnie do kilku sekcyj.

§ 2. Sekcja prezydialna koordynuje prace poszczególnych sekcji oraz prace prowadzone przez P. K. ż. z pracami dokonywanymi w różnych organizacjach i ośrodkach naukowych, które mogą mieć znaczenie dla wypełnienia ciążących na Komitecie zadań.

§ 3. Zebrania plenarne odbywać się będą nie rzadziej niż dwa razy do roku.

Przewodniczący P. K. ż., o ile uzna za potrzebne, może zwołać zebranie w każdym czasie.

§ 4. Zastępcy członków mogą brać udział w zebraniach plenarnych i sekcyj, prawo udziału w głosowaniu uzyskują jednak tylko w wypadku, gdy zastępują nieobecnych na tych zebraniach członków.

Do prac sekcyj przewodniczący po porozumieniu z przewodniczącym P. K. ż. mogą dokooptowywać rzeczoznawców.

§ 5. Zebrania plenarne zwołuje przewodniczący P. K. ż., zaś zebranie sekcyj — przewodniczący odpowiedniej sekcji w porozumieniu z przewodniczącym P. K. ż.

§ 6. Na zebraniach plenarnych obrady prowadzi przewodniczący P. K. ż., względnie na jego zlecenie jeden z przewodniczących sekcji.

Na zebraniach sekcyj obrady prowadzą przewodniczący sekcyj, a w ich zastępstwie wyznaczeni przez nich członkowie sekcyj.

§ 7. Przewodniczących sekcyj powołuje i zwalnia Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

§ 8. Przewodniczący sekcji jest odpowiedzialny przed przewodniczącym P. K. ż. za pracę swej sekcji.

§ 9. Prawo inicjowania prac P. K. ż. mają wszyscy członkowie i ich zastępcy. Wnioski w tej sprawie należy składać na piśmie na ręce przewodniczącego, względnie do Biura Komitetu.

§ 10. Przedmiotem obrad na zebraniach plenarnych mogą być tylko sprawy umieszczone na porządku dziennym przez przewodniczącego P. K. ż.

Przedmiotem obrad na posiedzeniach sekcyj są sprawy przekazane przez zebranie plenarne lub przez przewodniczącego P. K. ż. oraz sprawy wprowadzone na porządek dzienny przez przewodniczących sekcyj.

§ 11. Członkowie P. K. ż. i ich zastępcy otrzymują pisemne zawiadomienia o terminach posiedzeń i porządku obrad przynajmniej na dwa tygodnie przed zebraniem plenarnym oraz przynajmniej na tydzień przed posiedzeniem sekcji.

Wnioski o uzupełnienie porządku obrad należy składać na piśmie, na ręce przewodniczącego (zebrania względnie sekcji) przynajmniej na 48 godz. przed posiedzeniem.

§ 12. Przed wyznaczeniem terminu zebrania lub posiedzenia — względnie przed rozesłaniem zawiadomień o sprawach mających być przedmiotem obrad — przewodniczący wyznacza referenta, względnie referentów poszczególnych spraw.

§ 13. Referentami na zebraniach i posiedzeniach mogą być członkowie, ich zastępcy lub osoby zaproszone przez przewodniczącego P. K. ż.

§ 14. Uchwały na zebraniach plenarnych i posiedzeniach sekcyj zapadają zwykłą większością głosów. W przypadku równości głosów decyduje głos przewodniczącego. Wnioski mniejszości mogą być składane z odpowiednim umotywowaniem przy rozpatrywaniu spraw na zebraniach plenarnych lub — w ramach prac zebrań plenarnych — uwzględniane w opinii P. K. ż.

§ 15. Sekcja Prezydialna ustala, które z uchwał sekcyj mogą być uznane za opinię P. K. ż. Pozostałe uchwały sekcyj zostają poddane głosowaniu na zebraniu plenarnym.

Uchwały sekcyj uznane za opinię P. K. ż. przez Sekcję Prezydialną zostają podane do wiadomości na najbliższym zebraniu plenarnym.

§ 16. W przypadku, gdyby uchwała sekcji nie uzyskała większości głosów na zebraniu plenarnym, zostaje ona zwrócona do sekcji, celem ponownego rozpatrzenia. Przyjęta powtórnie w sekcji w pierwotnym brzmieniu wraca po raz drugi pod obrady zebrania plenarnego. Wynik głosowania ponownego na zebraniu plenarnym rozstrzyga, czy dana uchwała sekcji zyskuje moc uchwały P. K. ż.

§ 17. Do załatwiania korespondencji oraz wszelkich prac związanych z pracami P. K. ż. tworzy się Biuro P. K. ż.

§ 18. Posiedzenia zebrań plenarnych i sekcyj będą protokółowane; odnośne protokóły, po ich przyjęciu, będą wciągane

do ksiąg protokółów zebrań plenarnych i sekcyj oraz doręczane wszystkim członkom i zastępcom członków P. K. ż.

§ 19. Nieusprawiedliwiona nieobecność członka i jego zastępcy na dwóch kolejnych zebraniach plenarnych, względnie na trzech kolejnych posiedzeniach sekcji, uprawnia przewodniczącego P. K. ż. do wystąpienia z wnioskiem do Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych o zmianę odnośnego członka.

Minister *Juliusz Poniatowski.*

54.

PISMO OKÓLNE MINISTERSTWA ROLNICTWA I R. R.

Nr Sc. R/O/346 z dnia 13 czerwca 1939 r.

w sprawie znaków pomiarowych i granicznych.

Instrukcja techniczna, wprowadzona rozporządzeniem Ministra Reform Rolnych z dnia 13 lutego 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr 29. poz. 205 z r. 1925) w dziale II przewiduje różne typy znaków pomiarowych i granicznych — podziemnych i nadziemnych z materiałów trwałych i nietrwałych.

Jak wykazała dotychczasowa praktyka, w wielu przypadkach stosowane są znaki pomiarowe i graniczne z materiałów nietrwałych, natomiast b. rzadko stosuje się znaki podziemne należycie utrwalone i opisane, które dawałyby podstawę do odtworzenia (wznowienia) granic lub ciągów poligonowych z dokładnością wymaganą przez wspomnianą instrukcję techniczną.

Znaki pomiarowe i graniczne z materiałów nietrwałych ulegają szybkiemu zniszczeniu, w następstwie czego granice stają się niepewne, powstają liczne spory, kończące się kosztownymi procesami sądowymi.

Biorąc powyższe pod uwagę, Ministerstwo poleca na przyszłość stosować wyłącznie znaki pomiarowe i graniczne z materiałów trwałych oraz zwracać szczególną uwagę na utrwalenie podziemne i opisy topograficzne punktów pomiarowych, gdyż przyszłe wznawianie granic i sieci poligonowej przede wszystkim opierać się winno na tych znakach.

Podziemnymi znakami winny być utrwalane: punkty załamania ciągów poligonowych, służących do wyznaczenia projektu podziału, punkty załamania ciągów magistralnych służących

do pomiaru granic krzywolinijnych oraz w ważniejszych miejscach punkty graniczne na obwodnicy np. w pobliżu arteryj komunikacyjnych, siedlisk itd. Opisem topograficznym mogą być objęte nie wszystkie punkty podziemnie utrwalone, zawsze jednak należy opisać przynajmniej trzy kolejne punkty, które dawałyby możność wznawiania ciągów poligonowych.

Znaki podziemne mogą być stosowane z następujących materiałów: rurki drenarskie (sączki), butelki z grubego szkła osadzone dnem do góry, ciosane kamienie, płyty betonowe z wyrytym pośrodku krzyżem oraz na gruntach bagiennych i zalanych wodą pale dębowe o średnicy ok. 15 cm. Innych znaków, aczkolwiek dopuszczalnych wg instrukcji technicznej, należy bezwzględnie unikać.

Znaki nadziemne we wszystkich punktach pomiarowych i poligonowych utrwalonych podziemnie winny być trwale oznaczone przy pomocy bloków betonowych lub ciosów kamiennych tylko w tych przypadkach, gdy jednocześnie są punktami granicznymi; w pozostałych zaś przypadkach nadziemne oznaczanie znakami trwałymi nie jest konieczne.

Punkty załamania granic na obwodnicy oraz działek należących do poszczególnych właścicieli winny być oznaczone w terenie przy pomocy bloków betonowych lub ciosów kamiennych. Znaki graniczne winny mieć wymiary wskazane w cz. 6 instrukcji technicznej (rys. 2, 3, 4 i 5). Sposób sporządzenia znaków betonowych podany był urzędom do wiadomości zarządzeniem z dn. 31.III.32 r. L. Dz. T/8—32.

Na gruntach bagiennych, torfowych oraz zalanych wodą na znaki pomiarowe i graniczne należy używać słupów z drzewa dębowego okorowanego o średnicy nie mniejszej od 15 cm. W wyjątkowych wypadkach gdyby w okolicy nie można było dostać słupów z drzewa dębowego, za zezwoleniem Urzędu Wojewódzkiego mogą być użyte słupy z innego drzewa (z wyłączeniem jednak topoli, osiki, brzozy, wierzby i olchy), nasycone preparatami przeciwgnilnymi. W terenach bagnistych lub zalanych wodą słupy winny być wbite w gruncie stałym (mineralnym) z tym, że górna część słupa winna wystawać ponad średni poziom wód około 30 cm.

A. Strzeszewski

Dyrektor Departamentu

Otrzymują: urzędy wojewódzkie środkowe, wschodnie i zachodnie (w granicach wg stanu w dn. 31.III. 1938 r.).

55.

ZARZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 30 czerwca 1939 r.

Nr Org. I-2/41.

w sprawie organizacji Wydziału Ekonomiki Rolnej Drobnych Gospodarstw Wiejskich Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego.

Na podstawie § 6 ust. 2 Statutu Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego, stanowiącego załącznik do uchwały Rady Ministrów z dnia 15 maja 1937 r. (Monitor Polski Nr 141, poz. 233), oraz na podstawie opinii Rady Naukowej Instytutu tworzę następujące Działy i Poddziały w Wydziale Ekonomiki Rolnej Drobnych Gospodarstw Wiejskich Instytutu.

I. Dział Rachunkowości i Taksacji Rolniczej.
II. Dział Organizacji Gospodarstw,
III. Dział Racjonalizacji Produkcji,
IV. Dział zagadnień Ogólno-Gospodarczych,
1. Podział Geografii Rolniczej.

Kierownik Wydziału Ekonomiki Rolnej Drobnych Gospodarstw Wiejskich jest jednocześnie kierownikiem Działu Zagadnień Ogólno-Gospodarczych.

Tworzenie Poddziałów w Działach będzie następowało stopniowo w miarę możliwości budżetowych i przygotowania personelu na podstawie każdorazowej decyzji Ministra.

Minister *Jul. Poniatowski.*

Otrzymują: P. Dyrektor Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego oraz do wiadomości PP. Dyrektorzy Departamentów w Ministerstwie.

WYDAWNICTWA MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

1. *Moczarski Z.* Hodowla zwierząt (skrót) 1932, str. 570 (wyczerpane)
2. *Stempowski S.* Materiały do bibliografii polityki agrarnej. Zeszyt I i II. 1929 i 1931 r., str. 60 i 72 . . 1.—
   Zeszyt III, 1932, str. 38 . . . . . (wyczerpane)
3. Parcelacja prywatna. 1933, str. 54 . . . . . —.50
4. *Mikułowski-Pomorski J.* Uprawa roli i roślin 1934, str. 450 (wyczerpane)
5. Instrukcja z dn. 5.VI.34 r. o sprzedaży nawozów sztucznych. 1934, str. 60 . . . . —.70
6. Międzynarodowe umowy sanitarno-weterynaryjne. 1934, str. 107 . . . . (wyczerpane)
7. Wskazówki egzaminacyjne dla kandydatów na kategorię I. 1935, str. 64 . . . . (wyczerpane)
8. Prawo rybackie. 1936 str. 392 . . . . 2.65
9. Zarys uprawy torfowisk niskich, 1935, str. 153 . . . 1.20
10. Ustawa z dn. 5. III. 34 o nadzorze nad hodowlą bydła. 1935, str. 30 . . . . (wyczerpane)
11. Zasady odbywania służby przygotowawczej kategorii I. 1935, str. 15 . . . . —.30
12. Wskazówki egzaminacyjne dla kandydatów na stanowiska kat. II i III. 1936, str. 27 . . . . . . (wyczerpane)
13. Zasady odbywania służby przygotowawczej kandydatów na stanow. kat. II i III. 1937, str. 7 . . . . . —.20
14. Instrukcja o zalesianiu niektórych nieużytków. 1937, str. 19.
15. Wskazówki egzaminacyjne dla kandydatów na stanowiska kat. I. Wyd. 2 uzupełnione, opracował *A. Dorot.* 1938, str. 82 . . . . —.60
16. Wskazówki egzaminacyjne dla kandydatów na stanowiska kateg. II i III. Wyd. 2 poprawione. 1938 r., str. 23 . —.35

Warszawskie Zakłady Graficzne, Olesińska 19, Telefon 4-31-27.